

Az 1968-as párizsi diákmozgalom háttere ^[1]

„Nagyon érdekes jelentés; a francia főkonzul állításai alátámasztják a májusi eseményekről készített feljegyzésünket, melyben feltételeztük, – bizonyítékok [bizonyító] adatok nem álltak rendelkezésünkre – hogy a zavargások kiobbantásában jelentős szerepe volt a Kína-barát elemeknek, s hogy úgy Peking, mint az USA (és a CIA) vezetői pénzelték őket, illetve működtek a háttérben különböző okokból. De Gaulle bukása és egy USA-barát kormány létrejötte igen hasznos lett volna az angolszász hatalmaknak;“

Bevezetés

A külső beavatkozás dilemmái

Az 1968-as diák megmozdulások eseményei a korszak ismerőinek szemében lerágott csontnak tűnnek, hiszen sokan írtak arról, hogy a *de Gaulle* tábornok rendszerének megdöntésére létrehozott '68-as mozgalmat Franciaország határain kívül tervezték, finanszírozták, szervezték stb. - a kifejezések tetszés szerint variálhatók. Mások elhanyagolhatónak tartják a külföldi szálát, s ha megnézzük a korabeli tudósításokat, erre is és arra is találunk példát. A külföldi szál bizonyítása azonban jóval nehezebb, hiszen titkosszolgálati anyagok, módszerek feltárásáról lenne szó, miközben a belpolitikai okok, a résztvevők visszaemlékezései, emlékiratai könnyebben elérhetőek, ill. titkosításuk nem nehezíti oly mértékig a feltételezések bizonyítását, mint az a külföldi szál esetében fennáll.

Egy olyan ország életét, mint Franciaország, rendszeresen kémlítették/lik a világ minden tájáról. A kommunista ideológiával átítatott korabeli hazai sajtó is tett a külföldi szálra utaló megjegyzéseket, amelyek azt mutatják, hogy e gondolat még hozzánk is begyűrűzött, így az összeesküvés elmélet elvetése az események alapos vizsgálata nélkül szakmailag nem fogadható el. Írásunk levéltári anyagokra támaszkodva próbálja meg körüljárni a külföldi szál létének kérdését, felhasználva más szerzők feltételezéseit is.

A külföldi szál

Először talán érdemes néhány ismert analógiával kezdeni. A dollárdiplómácia ismert módszerei között találjuk a dél-amerikai kontinensen titkosszolgálati eszközök segítségével létrehozott instabil helyzeteket, melyek során az Egyesült Államok nagyhatalmi érdekei védelmében - olykor egészen nyíltan is - beavatkozott a helyi választásokba. Erre talán a legismertebb eset Batista és [Fidel] Castro „cseréje.” Már Batistát is a CIA tette Kuba élére: „*Tudom, hogy Batistát sokan ördögfejzetnek tartják [...] de első Amerika érdeke, [...] legalább a mi ördögfejzetünk.*” - írta *W. Wieland* a karibi osztály vezetője. Magyarán az ilyen típusú beavatkozások egy másik állam belügyeibe az amerikai gyakorlat részét képezték. A módszer működhetett Európában is, de a lázadás szervezésének árnyaltabb módszereit kellett alkalmazniuk az öreg kontinensen. Egyes amerikai politikusok megnyilvánulásai arra utaltak, hogy de Gaulle személye kényelmetlen volt az USA számára. 1968 májusában ő maga is tett utalást arra, hogy az események mögött mások mozgathatják a szálakat: „*Nem lehetséges, hogy az összes mozgalom egyszerre szabadul el az összes országban, anélkül hogy valaki mozgathatná a szálakat. [...] A CIA és az izraeliek is gyanúba kerültek.*” A fenti idézetet *Mark Kurlansky* cáfolni igyekezett könyvében: „*Nem volt azonban senki, aki mozgatta volna a szálakat, sem nemzetközi szinten, sem Franciaországban belül. Cohn-Bendit szerint májusban minden olyan gyorsan történt. [...] Azt mondta: Nem volt időm kidolgozni semmit. A helyzet provokálta a döntéseket.*”

A de Gaulle-hoz közelálló kormányzati körök, egyetértve a tábornokkal azt gyanították, hogy az egész párizsi eseményt külföldről mozgatják. A francia belügyi levéltár ide vonatkozó iratai azonban titkosak, ami megnehezíti a tisztánlátást. Megegyező adatainkra támaszkodva mégis megkísérlünk egy hipotézist felállítani a külföldi szál létének igazolására.

*Philippe de Gaulle Michel Tauriac*nak adott interjújában az újságíró ezt kérdezte a tábornok fiától:

1. Pompidou azt állította, hogy biztos forrásból tudja, a forradalmárokat külföldről pénzeli. A tábornok osztotta ezt a véleményt?
2. Philippe: Apám tisztában volt azzal, hogy egyes külföldi országok, mint az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Izrael titkosszolgálatai azon dolgoznak, hogy őt eltávolítsák a hatalomból, mert vezetőik szívesebben látnának Franciaország élén egy kezelhetőbb és irányukban megértőbbnek mutató politikust. 'Figyelemre méltó jelenség, hogy a nanterre-i incidens kiobbantásában részt vevő mintegy száz agitátor több mint fele nem francia volt, vagy csak nemrégiben szerzett francia állampolgárságot.' A nemzetbiztonsági szolgálat egyébként figyelmeztette is apámat, hogy olyan kelet-német állampolgárok szívárogtak be akkoriban az országba, akiknek számos európai és afrikai akció fűződik a nevéhez, mindenekelőtt a német diákok szocialista forradalmi ligájának tagjai, élükön azzal a Rudi Dutschkéval, avagy 'Vörös Rudi'val, aki hazájában véres tetteivel vált ismerté. [...] Apám állította, hogy külföldi agitátorok egy részét idegen titkosszolgálatok manipulálták, sokszor anélkül, hogy az illetőnek arról tudomása lett volna. A francia elhárítás épp elég értesüléssel szolgált ahhoz, hogy efelől ne lehessenek kétségei."

A fenti sorok több korábbi utalást tesznek konkrétabbá, ha hitelt adunk a minden bizonnyal kiválóan informált Philippe de Gaulle szavainak, sosem feledve nyilvánvaló elfogultságát édesapja iránt. A kérdező Michel Tauriac is tisztában volt a külföldi szál létezésével, s Pompidou akkori miniszterelnök állítására hivatkozva kérdezett, tehát a kormánykörök jól ismerték a külföldi kapcsolatot. Az ifjabb de Gaulle válaszában azt a három országot nevezi meg, amelyet a KÜM levéltári iratai is említenek. Kérdés, hogy ennek a három országnak miért állt érdekében de Gaulle megbuktatása.

A magyar Külügyminisztérium 1968-as franciaországi jelentései között bukkantam rá a francia események külföldi befolyásolására utaló feljegyzésre. A Magyar Népköztársaság isztanbuli főkonzulját francia kollégája 1968. szeptember 11-én látogatta meg, aki a magyar fél számára is meglepő nyíltsággal beszélt a párizsi eseményekről, pedig ez csak egy rövid bemutatkozó, protokolláris látogatás volt. „*Állítólag a CIA, az angolok és a cionista világszervezet pénzelték őket, céljuk de Gaulle elnök megbuktatása volt.*” Ehhez a francia referatúra hozzáfűzte, hogy „*a francia főkonzul állításai alátámasztják a májusi eseményekről készített feljegyzésünket, [...] hogy a zavargások kiobbantásában jelentős szerepe volt a Kína-barát elemeknek, s hogy úgy Peking, mint az USA (és a CIA) vezetői pénzelték őket, illetve működtek a háttérben különböző okokból.*” A dokumentum szerzője szerint a Francia Kommunista Párt (FKP) gyengítése a kínai vonalat erősítené a munkásmozgalomban. Az alábbiakban ezeknek az állításoknak háttérét igyekszünk bemutatni.

a) Az amerikai szál

De Gaulle „bűnei” és konfliktusai igen régóta mérgezték a francia-amerikai viszonyt. Már a második világháború idején kialakult a feszültség a felek között, elég csak a jaltai konferencia de Gaulle-i fogadtatására gondolnunk. A világháború után a francia gazdaság is eladósodott az Egyesült Államok felé, ami törvényszerű piacvesztéssel járt együtt. A dekolonizáció során Franciaország ismét a vesztesek oldalát gyarapította, elég csak Indokínára, Szuere, vagy Algériára utalni. De Gaulle politikájának egyik alapjára éppen a hanyatló nemzeti önbecsülés visszaadása volt, amit - nagyobb önállóságot mutatva - gyakran az amerikaiak rovására igyekezett végrehajtani. Ezért is utasította el az amerikaiak jelenlétét a vietnámi háborúban, sőt Párizs adott helyet a Vietnámról szóló tárgyalássorozatnak, kezdett önálló külpolitikai manőverekre az enyhülés során. *Lyndon B. Johnson* amerikai elnökről rendkívül rossz véleménye volt, „*egy minden hájjal megkent, lépcsőházi praktikákban járatos öreg politikus*” volt a szemében. Személyes ellenszenv feszült a kettejük között.

Legnagyobb „bűne” a *force de frappe* (francia atomfegyverkezés) kifejlesztése és 1966-os kilépése volt a NATO katonai szárnyából, amit március 7-ei kézzel írt leveleiben közölt Johnsonnal. A helyzetre jellemző, hogy az USA vezetése a franciák minden lépéséről előre tudott, mert a Quai d'Orsay-n (itt található a Francia Külügyminisztérium) egy magas rangú tisztviselő az amerikaiaknak dolgozott. Nemcsak a NATO ügyei, hanem de Gaulle valamennyi megbeszélése, szerződés-tervezete eljutott hozzá, és tudta azt, hogy megrendelői megkapják az általa küldött anyagokat. Nevét az amerikai levéltári anyagból törölték. Annyit biztosan tudunk róla, hogy a legtitkosabb anyagokhoz is hozzáfért, és *Couve de Murville* külügyminiszter bizalmasa.

Mindenesetre 1966 februárjának végén az amerikaiak tudták, hogy a francia elnök pár nap múlva lépni fog. *Dean Rusk* - az USA külügyi titkára (minisztere), akihez a kém jelentései befutottak - a NATO országok amerikai nagyköveteinek írásos utasítását küldött arról, hogyan fogadják a francia bejelentést. „*De Gaulle ellenzi az*

USA fő érdekeit, mint az erős NATO, egyesült Európa, szabad Dél-Vietnám. Kicsi az esély, hogy a francia elnök személyes gondolatai megváltozzanak. Ezek még mindig messiási hittel alapulnak a gloire-on és Franciaország fontosságán, nem ésszerűsödnek." Jelenleg de Gaulle a vezető, de „ha egy olyan kormány helyettesíti majd őt, aki érzékenyebb a közvélemény óhajaira, kedvezőbb a NATO-nak."

1968-ban tehát az amerikaiaknak volt okuk de Gaulle elmozdítására. Az amerikai diplomácia titokban szimpatizált a diákokkal és a sztrájkoló munkásokkal. Sargent Shriver új párizsi nagykövet szerint „űdítő látni félmillió franciát más dolog ellen tüntetni, mint Amerika vagy a vietnámi háború." Amerika azonban tisztában volt azzal, hogy a kárörme nem tarthat örökké. A felkelők 90%-a a középosztályból való, s oda is fog visszatérni, mikor visszamegy az egyetemre. A kommunista felbujtást az amerikai források kizárták, mert félnek elveszíteni a felszabadító harcokban szerzett politikai hitelüket. Tény, hogy Richard Helms, a CIA főnöke többször tett de Gaulle ellenes javaslatot Johnsonnak - pl. május 30-án -, de az Egyesült Államoknak nem volt érdeke a polgárháború. Mindez magyarázhatja a közötti irat CIA szerepére utaló állításait.

b) Az izraeli szál

A dokumentumok Izrael szerepére is tettek utalást. Ennek magyarázatát a következő eseményekben látjuk:

1. De Gaulle kezdettől fogva elutasította a közel-keleti kérdés fegyveres megoldását. Elfogadta Izrael létezésének jogát, de a béke érdekében önmérsékletet kell tanúsítania.
2. Az 1967-es hat napos háború kifejezetten kiélezte a francia elnök - Franciaország - és Izrael viszonyát. Már a háború előtt, 1967. június 2-án elrendelte az embargót, ami az Izrael által megvett Mirage típusú harci repülőkre, a támadó fegyverekre, a háborús szállításokra, ill. a tartalék-alkatrészekre is kiterjedt. De Gaulle döntéséről csak kormánya néhány tagja tudott, a többiek a sajtóból értesültek. A döntés Franciaországban is kemény kritikát kapott, Izrael pedig felháborodott. Talán ez volt a legsúlyosabb konfliktus de Gaulle és Izrael között 11 éves elnöksödése alatt, s nyilván nem jött volna rosszul Izraelnek, ha de Gaulle megbukik.

c) A brit szál

De Gaulle politikájának „haszonélvezője" volt az Egyesült Királyság is. A II. világháborúból győztesen kikerülő, de annál nehezebben talpra álló Nagy-Britannia igyekezett továbbra is távol maradni az európai ügyektől, de harmadik szuperhatalomként már semmiféleképpen nem tudott felfejlődni az Egyesült Államok és a Szovjetunió mellé.

A britek pontosan gazdasági nehézségeik miatt kezdtek közeledni a jól működő Európai Gazdasági Közösség (EGK - Közös Piac) felé. Harold Macmillan miniszterelnök már 1961-ben kérte országa felvételét az EGK-ba. Harold Wilson miniszterelnöksége (1964-1970) idején tovább csökkent a brit befolyás a világpolitikában, ami együtt járt az angol gazdaság meggyengülésével. A nehezedő gazdasági helyzetben a hadseregen igyekeztek spórolni, de így sem tudták elkerülni a font krízisét. A hat napos háború újra meggyöngyítette a fontot. „A francia kormány nyílt akciókat indított a pénzügyi piacokon a font nemzetközi fizetőeszköz szerepe ellen. Ekkor már a Nemzetközi Valutaalaptól kikönyörgött hitelek sem tudták a font szabadesését megállítani a tőzsdéken. 1967. november 18-án a fontot le kellett értékelni." Franciaországgal a feszültségek egyre élesebbé váltak. Az EGK gyűlésein de Gaulle folyamatosan ellenezte más országok - különösen Anglia - csatlakozását a közösséghez. Ezt 1963-ban és 1967-ben tette igazán érezhetővé, amikor egyedülként megvétózta a brit csatlakozást. De Gaulle-t alapvetően az zavarta, hogy Nagy-Britannia mindenben elfogadta az Egyesült Államok véleményét. De Gaulle tudta, hogy az angolok később majd csatlakozni fognak, de erősebb elköteleződést várt el Európától.

Nem zárhatjuk ki, hogy a brit titkosszolgálat is segítette a diákmozgalmak létrejöttét. Az 1968-as párizsi események idején a francia külügyi levéltári anyagok tanúsága szerint nyomon követték az Angliában megalakuló Free France nevű szervezet megalakulását, tevékenységét. Az elnevezés a II. világháború alatti de Gaulle vezette ellenállási mozgalom nevére utal, ami újabb fricska volt a Tábornoknak, hisz ezt is Londonban szervezték, s ismét Franciaország „felszabadítását" tűzték ki célul. A párizsi megmozdulások idején a sebesülteket pénzzel segítették, a vádlottaknak jogi védelmet kívántak nyújtani.

d) A kínai szál

A kínai sajtó végig a diákok pártján állt. A hivatalosan szervezett tüntetéseken 17 millióember vett részt, hogy biztosítsák támogatásukról a munkásokat és a diákokat, kifejezzék hűségüket a Kommün hagyományai iránt. Azt is tudatták a Quotidien du Peuple-ben május 27-én, hogy a francia „forradalmárok" sokat merítettek Mao eszméiből. A kapitalista társadalom szívében alakult ki a mozgalom. A harmadik világbeli francia részvétel, befolyás csökkentése mindenképpen célja volt a pekingi vezetőknek.

Mi lehetett még Peking aktivitása mögött? Természetesen a vietnámi kérdés, hiszen Párizsban zajlottak a tárgyalások. „Mi okozhatja a kínai sajtó folyamatos támadását? Esetleg a párizsi tárgyalásokon a vietnámiakra gyakorolt kínai nyomás kudarca?" - tették fel a kérdést a pekingi francia nagykövetségen. Mao teóriája majd akkor fog megvalósulni a kínaiak szerint, ha létrejön a szövetség a diákok és a munkások között, mint a kulturális forradalomban. Francia részről mindenesetre az egész sajtófigyelem, és a kínai szolidaritási tüntetések a párizsi megmozdulókkal azt a feltételezést erősíti: „Igyekeznek esetleg így nyomást gyakorolni a párizsi kormányra a vietnámi tárgyalásokon."

Az isztanbuli francia főkonzul szerint „Nyomós bizonyíték van a kezükben, hogy Peking mily nagy szerepet játszott az ügyben. [...] A diákság vezetőinek volt elég pénze." A francia politika esetleges - fent említett - befolyásolásának célja természetes egy olyan világhatalom részéről, mint Kína. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy kommunista államról van szó, ezért a nemzetközi munkásmozgalom aspektusából is meg kell vizsgálni a kérdést. Eszerint a diákok még félreértették a maoizmust, míg a szovjet utat már megértették (= terror, elnyomás). A kínaiak ezt a lehetőséget megpróbálták kihasználni, s megkísérelték visszaszorítani Franciaországban a velük vitában álló szovjet ideológiát. Ezért támogathatta a diákokat, akiken keresztül a francia politikai vezetésre is nyomást kívántak gyakorolni.

A forrás háttere

Mi lehetett az oka, hogy a magyar és a francia konzul ilyen részletesen beszélgetett a párizsi eseményekről. Talán bemutatkozó látogatásakor jó színben jelen informáltan igyekezett feltűnni a francia főkonzul, s mivel egy kommunista, szovjet blokkhoz tartozó ország diplomatájával tárgyalt, így tudott rátérni a Szovjetunió dicséretére. Moszkva, a PCF és a CGT mérsékelt álláspontja kedvező volt de Gaulle számára, hisz csak az életszínvonal növelésére igyekeztek felhasználni a helyzetet. Az enyhülésben érdekelt, az USA-val feszültségben élő francia elnök pozícióinak gyengítése semmiképpen nem volt a szovjet politika érdeke, bár de Gaulle kommunista ellenes retorikája ebben a helyzetben sem volt szimpatikus számukra. Talán éppen ezt a retorikát igyekezett tompítani a francia főkonzul? Mindenesetre a francia diplomata pozitív színben emlegette a kommunistákat, szembeállítva a másik három „tőkés országgal."

A jelentésre reagált a budapesti Külügyminisztérium francia referatúrája, amely megerősítette az isztanbuli francia főkonzul feltételezéseit, hiszen a magyar információk is ugyanezeket az erőket (a kínai titkosszolgálat és a CIA) sejtették a májusi mozgalom hátterében. Az FKP-t a hazai kommunista szemüvegen át vizsgálta, amiben a kínaiak megosztó, bomlasztó szerepét érzékelte. Láthatóan ez jobban bosszantotta a kommunistákat, mint a CIA. Örömmel vették, hogy a Varsói Szerződés augusztusi csehszlovákiai bevonulása nem volt téma, ami szintén arra utal, hogy Franciaország - folytatva az enyhülési politikát - igyekezett barátságosnak mutatkozni a kommunista államok felé.

Látható, ma sem tisztázott teljes bizonyossággal, hogy ki(k) állhatott/állhattak a francia események mögött, s nyilvánvaló, hogy a belpolitikai tényezőket, a társadalomban lappangó feszültségek vizsgálatát nem lehet figyelmen kívül hagyni. A rendelkezésre álló források alapján - bizonyíték hiányában - nem állítható, hogy a bevezetőben felsorolt országok titkosszolgálati indították útjára a párizsi mozgalmakat, viszont a kirombanó események jól szolgálták érdekeiket, s ha megbuktatni nem is sikerült de Gaulle-t, megrendítésével olyan körülményeket idézhettek elő, ami elősegítette a Tábornok távozását. A mozgalom óriási tömegei azt a feltételezést is megengedik, hogy nem a külföldi szál az elsődleges mozgatórugó, s a bel- és külpolitikai tényező együttesen volt jelen.

Forrás

Az isztanbuli francia főkonzul véleménye az 1968-as párizsi eseményekről

a.

A MAGYAR NÉPKÖZTÁRSASÁG FŐKONZULÁTUSA CONSULAT GÉNÉRAL DE LA RÉPUBLIQUE POPULAIRE HONGROISE	Szigorúan titkos! Készült: 4 példányban 2 pl. KÜM-nek
0050 /szig.titk./68.1 pl.	Ankarai nagyköv. 1 pl. Főkonzulátusnak

Istanbul, 1968. október 16.

Tárgy: A francia főkonzul véleménye a nyár folyamán Franciaországban lezajlott diáktüntetéséről.

A tárgyban nevezett 1968. szeptember 11-én meglátogatott. A beszélgetés folyamán elmondta, hogy ez év nyarán Franciaországban lezajlott nagy diáktüntetések fő szervezői anarchisták és Maoisták voltak. Leellenőrizték Peking és Párizs között lefolyt telefonbeszélgetést, melyet a diákság vezetői folytattak. Nyomós bizonyíték van a kezükben, hogy Peking mily nagy szerepet játszott az ügyben. A telefonszámla e téren horribilis összeget tett ki. A diákság vezetőinek volt elég pénze. Állítólag a CIA, az angolok és a cionista világszervezet pénzelte őket, céljuk de Gaulle elnök megbuktatása volt, mert úgy USA, mint Anglia és Izrael ellensége de Gaullenek. Az egyik a NATO végett másik a Közös Piacba való belépés végett, a harmadik pedig Izraellel kapcsolatos állásfoglalás végett.

Megjegyezte: Moszkva álláspontja részükre kedvező volt. Úgyszintén a CGT és a Francia Kommunista párt álláspontja nagyon mérsékelt volt. A CGT csupán életszínvonal emelésre törekedett felhasználni az alkalmat a törvényes kereteken belül. Elmondta az említett három tőkés országnak nagy szerepe volt. Neki nincs adata erre vonatkozólag, mert az elhárító szervük féltve őrzi a kezében lévő bizonyítékokat.

Megemlítette 1969 tavaszán *választások lesznek* Franciaországban alkotmány módosítással kapcsolatban. De Gaulle meg akarja szüntetni a 2 kamarás rendszert. A szenátusnak csak tanácskozási jogot akar hagyni, döntési jogot nem. Ezeket szükségessé tették a nyár folyamán lezajlott események. A két kamarás rendszer nagyon lassan tud intézkedni. [!] Szerinte de Gaulle ez irányú terve aggodalomra ad okot.

A nyár folyamán a választások alkalmával könnyű volt elérni abszolút többséget, mert a polgárság meg volt rémülve attól a zűrzavartól, melyet látott, hisz fekete lobogó lengett mindenhol. Az alkotmánymódosítást nehéz lesz keresztül vinni, mert a franciák ragaszkodnak alkotmányos tradicionális jogaikhoz. Szerinte féltő, hogy a *szavazáson az elnök nem kapja meg a szükséges többséget*, vagy csak igen minimális többséget ér el még az esetben is, ha személyes presztízsét latba veti. Ezen választás nem oly légkörben fog lezajlani, mint a legutóbbi. A nevezett, bár protokolláris bemutatkozó látogatáson volt, 1 óra hosszat tartózkodott nálam. A csehszlovák eseményekről nem tett említést.

Külgügyminiszter Elvtársnak Budapest,	Szabó Imre főkonzul
--	------------------------

Jelzet: MOL KÜM XIX-J-1-j-002515/1/1968 - (Magyar Országos Levéltár - Külgügyminisztérium - TÜK - Franciaország)

b.

SZIGORÚAN TITKOS!	A francia főkonzul véleménye a nyár. folyamán Franciaországban zajlott diáktüntetéséről
-------------------	--

002515/2/68.
Főkonzulátus

Gerics Tamás	Istanbul	0050/68.
--------------	----------	----------

Főkonzul elvtárs jelentéséről tájékoztattuk a francia referatúrát, ahol a jelentéshez az alábbi véleményt fűzték:

„Nagyon érdekes jelentés; a francia főkonzul állításai alátámasztják a májusi eseményekről készített feljegyzésünket, melyben feltételeztük, - bizonyítékok [bizonyító] adatok nem álltak rendelkezésünkre - hogy a zavargások kiobbantásában jelentős szerepe volt a Kína-barát elemeknek, s hogy úgy Peking, mint az USA (és a CIA) vezetői pénzelték őket, illetve működtek a háttérben különböző okokból. De Gaulle bukása és egy USA-barát kormány létrejötte igen hasznos lett volna az angolszász hatalmaknak; az FKP-t nehéz helyzetbe hozta, mert vagy beugrik egy kalandba, vagy ha nem, elveszti tagsága, befolyása egy részét, ezen felül a hatalomra kerülő kormány mindenképpen retorziót alkalmaz ellene - ez be is következett - s ez a kínai vonalnak kedvez, megosztván a munkásmozgalmat.”

A jelentés helytelenül írja, hogy 1969 tavaszán választások lesznek Franciaországban egy alkotmánymódosítással kapcsolatban. Ez ugyanis népszavazás lesz, nem választás. Nem De Gaulle elnöksége forog kockán, hanem „a szenátus átalakítására, hatáskörének csökkentésére vonatkozó javaslata.”

Figyelemre méltó, hogy a francia főkonzul az első, protokolláris látogatásán ilyen bizalmas, belső ügyekről adott tájékoztatást. Kérjük lehetőség szerint keresse vele a kapcsolatot.

Budapest, 1968. december 3.

(Hidasi János)
főosztályvezető

Jelzet: MOL KÜM XIX-J-1-j-002515/1/1968 (37. d) - (Magyar Országos Levéltár - Külgügyminisztérium - TÜK - Franciaország)

Címkék:

[diákmozgalmak](#) ^[2]

[CIA](#) ^[3]

[Fidel Castro](#) ^[4]

[de Gaulle](#) ^[5]

[Quai d'Orsay](#) ^[6]

[NATO](#) ^[7]

[PCF](#) ^[8]

[CGT](#) ^[9]

Kiadás: 10. évfolyam (2010) 5. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/politika/az_1968as_parizsi_diakmozgalom_hattere.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/politika/az_1968as_parizsi_diakmozgalom_hattere.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/diakmozgalmak>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/cia>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/fidel-castro>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/de-gaulle>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/quai-dorsay>

[7] <https://www.archivnet.hu/cimkek/nato>

[8] <https://www.archivnet.hu/cimkek/pcf>

[9] <https://www.archivnet.hu/cimkek/cgt>